

ANTON
VAN ZANTBEEK

Morregen

'Ik doe het morregen, da'k het zeker zal doen. Morregen, zeker voor de noen!', zong Belgian Asoziality in de jaren negentig. Die ode aan uitstelgedrag is de trieste samenvatting van de Belgische begrotingsdiscipline. De ambitie om in 2018 een sluitende begroting te hebben, is verlaten. Dat evenwicht zou nu voor eind 2019 zijn.

Nochtans was net een orthodox begrotingsbeleid een van de speerpunten van de regering-Michel. Daarin zou ze zich onderscheiden van de regering-Di Rupo. Maar wat zien we? Oude wijn in nieuwe zakken. Centrumlinks of centrumrechts, het maakt niet uit. Er is in België geen regering mogelijk die niet meer uitgeeft dan ze ophaalt bij haar burgers.

Om het tekort enigszins fatsoenlijk te houden, moet ook dit jaar weer een paar miljard worden gevonden. En dus weerklinkt de klaagzang naar een "eerlijke" fiscaliteit. Maar het verleden heeft aangetoond dat "eerlijke" belastingen veelal de dekmantel zijn voor hogere belastingen. Ook nu weerklinkt de roep naar een meerwaardebelasting, een vermogensbelasting, een vermogensrendementheffing, enzovoort. Maar er is geen ruimte meer voor meer belasting. België spant al de kroon in het belasten van zijn burgers op alle gebieden. Zowel arbeid als kapitaal gaat gebukt onder een torenhoge belastingdruk. Ondernemers bloeden samen met de beleggers en de werknemers. Dat resulteert in een transgalactisch Belgisch overheidsbeslag van 55 procent (voor Nederland is dat 46 procent en voor Zwitserland amper 34 procent).

Voor die prijs krijg je een modelstaat, zou je denken. Maar dat is niet zo. De overheid faalt op vele gebieden. We besteden slechts 1 procent van het bnp aan defensie, daar waar we ons voor het dubbele hebben geëngageerd. Voor ontwikkelingshulp gaan we met 0,5 procent ook ruim onder de lat van 0,7 procent. Ook is er de abominabele staat van onze infrastructuur met als orgelpunt de instortende Brusselse tunnels. Of de dramatische gerechtelijke achterstand, de onderbetaalde witte sector, enzovoort. Daarbovenop komt een staatsschuld van 450 miljard euro en het feit dat we met almaar minder almaar meer pensioenen moeten betalen.

Onze politici voelen als volleerde struisvogels de sense of urgency niet.

Op termijn is dat echt een catastrofaal plaatje. Onze politici voelen als volleerde struisvogels de *sense of urgency* niet. Ze gedragen zich als het orkest op de Titanic. Maar de handen moeten dringend uit de mouwen. Er moet budgettair doortastend en moedig ingegrepen worden willen we een toekomst voor onze kinderen garanderen. Dat betekent minder uitgeven, waardoor overschotten worden geboekt. Vervolgens moet worden weerstaan aan de politieke reflex om cadeautjes uit te delen aan het eigen electoraat. De overschotten moeten ofwel naar schuldafbouw ofwel naar een pensioenpot gaan. Een weinig sexy beleid, dat is zeker. Maar het is de enige juiste keuze.

Minder uitgeven is eigenlijk eenvoudig. Niet met een zoveelste kaasschaafoperatie waardoor alle taken van de overheid lijden onder de noodzaak om te besparen. De overheid moet integendeel keuzes maken door enkel in te zetten op haar kerntaken. Dat zijn veiligheid, sociale zekerheid, gezondheidszorg, infrastructuur, onderwijs, enzovoort. Alle andere taken moeten radicaal worden afgestoten. Dat zijn bijvoorbeeld media, subsidies, cultuur, openbaar vervoer, sport, enzovoort. Het gat dat daardoor ontstaat, zal wel door de privésector worden ingevuld.

Maar voor zo'n moedig beleid heb je mannen met baarden nodig. Dat type mannen en vrouwen lijkt te ontbreken in de hedendaagse politiek. Ons politieke bestel excelleert in pappen en nathouden. Er na de volgende verkiezing nog bij zijn is blijkbaar belangrijker dan een goed beleid. En als het gat in de begroting te groot wordt, verhogen we de belasting. Die perfide logica heeft ons gebracht waar we nu staan. Iedereen betaalt onfatsoenlijk hoge belastingen. De negatieve spiraal van belastingverhoging op belastingverhoging moet stoppen. Er moet daadkrachtig ingegrepen worden op de taken van de overheid en de kosten. Dat vergt moed. Maar zachte heelmeeesters maken stinkende wonden. ©

De auteur is advocaat van Rivus en professor aan de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen van de KU Leuven en de Fiscale Hogeschool.